

Veje til at øge beskæftigelsen i Danmark

25. marts 2015
EES/KAR

Dok ID: 52281

Kort fortalt

- Dansk velstand er udfordret. De kommende mange år forventes lav vækst i Danmark og fra midt 2020'erne underskud på de offentlige finanser, så Danmark ikke opfylder budgetloven.
- Den præsterede arbejdsmængde er lavere i Danmark i forhold til andre lande.
- Der er behov for reformer, der øger det samlede arbejdsudbud i Danmark – det kan ske via færre offentligt forsørgede.
- Der er 1 mio. personer på offentlig forsørgelse i alderen 16-66 år – det var der også i 1995. Flere er dog kommet længere væk fra arbejdsmarkedet.
- DA foreslår reformer, der særligt påvirker visitationen ind i forsørgelse, økonomiske incitamenter og antallet af forsørgelsesordninger.
- Det skønnes, at reformerne vil kunne øge det effektive arbejdsudbud med 85.000 personer.
- Potentialet i højere arbejdsudbud i de enkelte ordninger er 25.000 personer fra førtidspension, 10.000 personer fra fleksjob, 20.000 fra ikke-arbejdsmarkedssparat kontanthjælp, 10.000 personer fra sygedagpenge og 20.000 personer fra ledighed.
- Der er også potentiale i andre ordninger særligt blandt ældre, men de bliver ikke behandlet her.

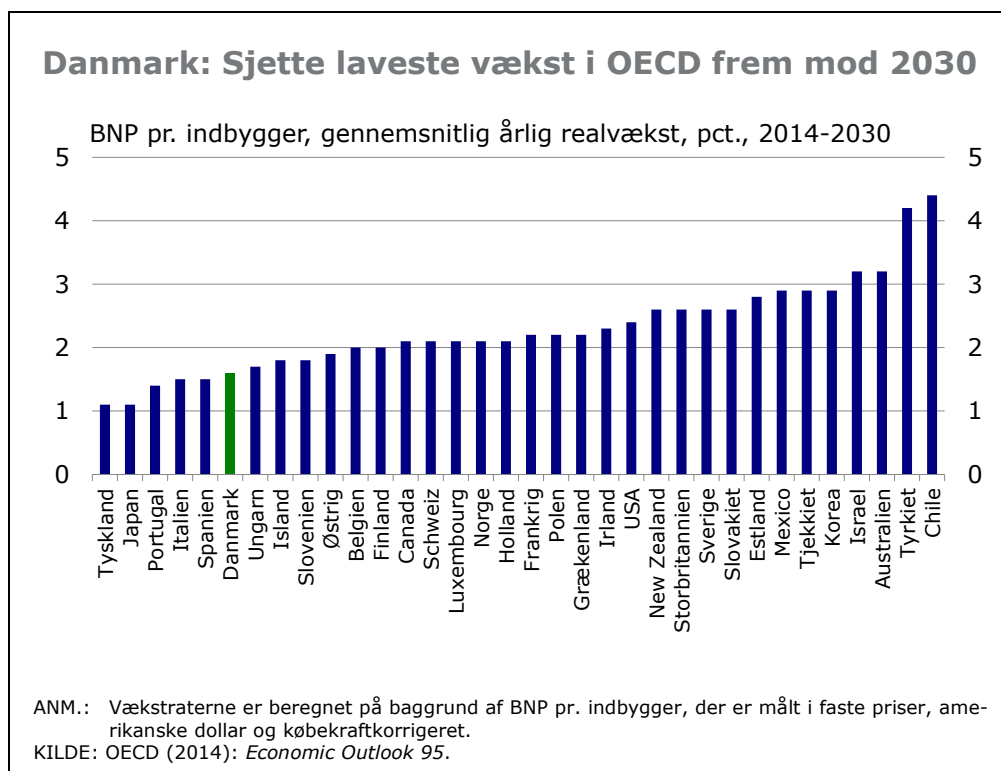
Der er flere veje til at øge beskæftigelsen, f.eks. senere tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet. På længere sigt vil der derfor være et større potentiale til at øge arbejdsstyrken end de 85.000 personer.

Store udfordringer mange år frem

Lav vækst i Danmark i mange år

Dansk velstand er udfordret. Danmark har i en lang årrække haft lav vækst i forhold til andre lande. Fra 1998 og frem til i dag har vi haft den tredje laveste vækst i OECD, og det bliver ikke meget bedre de kommende år. Frem mod 2030 spår OECD, at kun fem lande i OECD-området vil have en lavere vækst end Danmark – og det er alle lande med større demografiske udfordringer end i Danmark, jf. figur 1.

Figur 1

Offentlig sektor opfylder ikke budgetlov fra midt 2020'erne

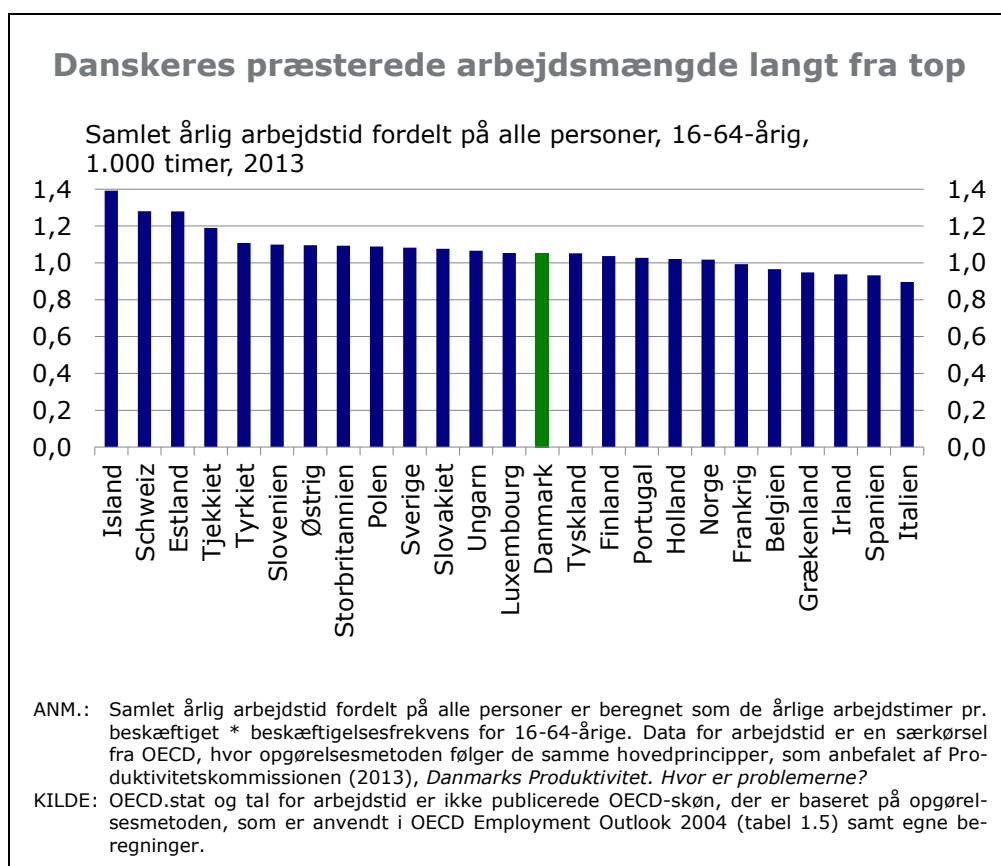
Samtidig vil der fra midten af 2020'erne og flere årtier frem hvert eneste år være underskud på den strukturelle offentlige saldo, der overstiger ½ pct. af BNP. Det indebærer, at Danmark hverken opfylder den danske budgetlov eller EU's regler for offentlige underskud. Det kan få negativ indflydelse på troværdigheden i dansk økonomi.

Opsving kan hurtigt føre til mangel på arbejdskraft

Også på kortere sigt er Danmark udfordret. Trods snart syv år med lav vækst i BNP og beskæftigelse er ledigheden relativ lav – både historisk set og i forhold til andre lande. Der er derfor risiko for, at der selv med et mindre opsving hurtigt vil kunne opstå en situation med mangel på arbejdskraft, ligesom det skete i 2007-08. Dermed vil Danmark gå glip af vækst og velstand.

Både på kort og lang sigt kan udfordringerne blive imødekommet ved, at den samlede præsterede arbejdsmængde i Danmark bliver øget. Vi har tidligere haft en unik position med en meget høj erhvervsdeltagelse, men vi bliver i højere grad overhalet af andre lande. I kombination med en relativ lav årlig arbejdstid blandt beskæftigede ligger den samlede præsterede arbejdsmængde i Danmark under midten i en europæisk sammenhæng, jf. figur 2.

Figur 2

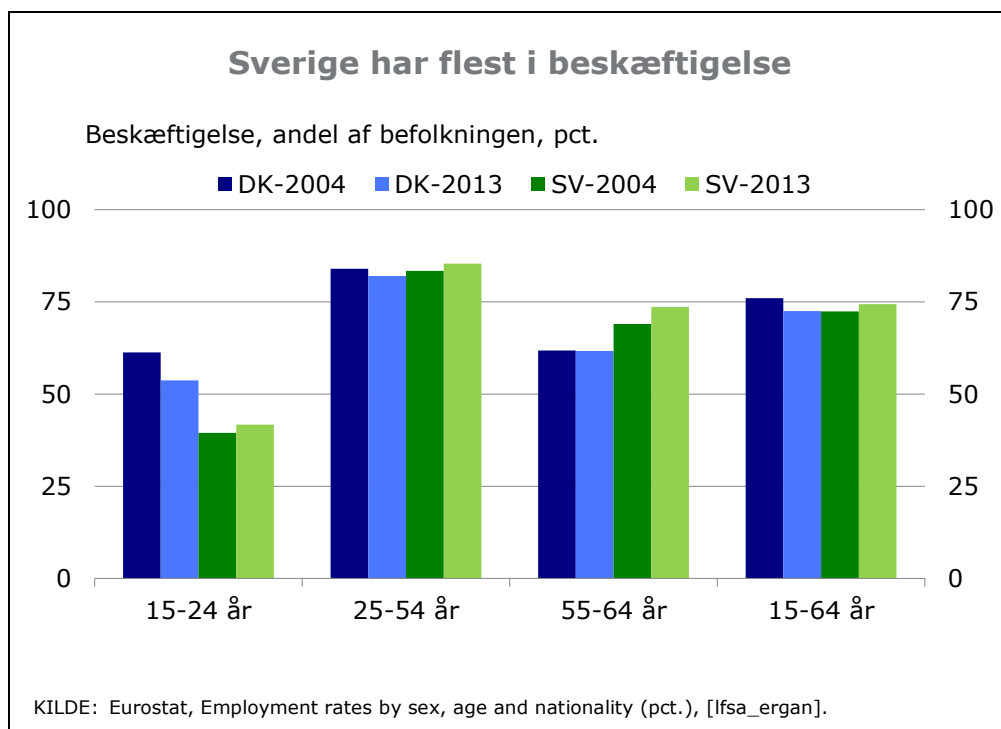

Den højere præsterede arbejdsmængde i Sverige skyldes ikke et højere antal årlige arbejdstimer. Beskæftigede danskere og svenskere arbejder nogenlunde lige mange timer i gennemsnit pr. år. I Danmark er den gennemsnitlige årlige arbejdstid opgjort af OECD 1.452 timer, mens i Sverige arbejder de årligt 1.454 timer.

Højere arbejdsmængde i Sverige skyldes flere i job

Årsagen til den større arbejdsmængde er, at en højere andel af befolkningen er i job i Sverige i forhold til i Danmark. Hvor 72,5 pct. af befolkningen i alderen 15-64 år er i job i Danmark, er den tilsvarende andel 74,4 pct. i Sverige. Det tal er steget de seneste ti år, mens udviklingen i Danmark er gået den modsatte vej. I Danmark er beskæftigelsen faldet for alle andre aldersgrupper end de ældste, mens beskæftigelsen er steget for alle aldersgrupper i Sverige de seneste ti år, jf. figur 3.

Figur 3

Også højere erhvervsdeltagelse i Sverige

Det samme billede ses for erhvervsdeltagelsen i Danmark og Sverige. Erhvervsdeltagelsen er ca. 3 pct.-point højere i Sverige end i Danmark – årsagen til den større forskel i erhvervsdeltagelse i forhold til beskæftigelsesandel skyldes en højere ledighed i Sverige. Erhvervsdeltagelsen i Sverige har vist samme tendens som beskæftigelsen i Sverige – dog ikke for gruppen af unge. Havde Danmark samme erhvervsdeltagelse som Sverige, ville det svare til en stigning i arbejdsstyrken på godt 100.000 personer.

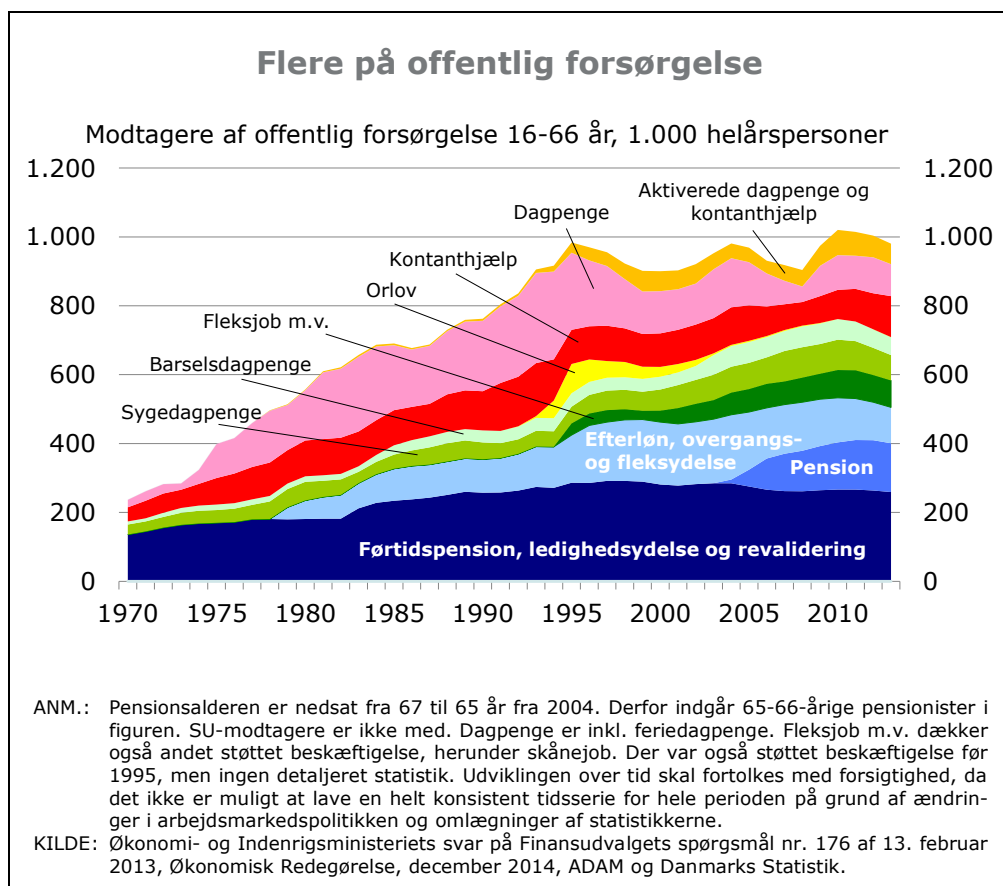
Mange veje til højere arbejdsmængde – én er færre offentligt forsørgede

En højere præsteret arbejdsmængde i Danmark kan nås ad mange veje. Det kan ske ved at øge arbejdstiden, øge antallet af udenlandske lønmodtagere, sikre en bedre integration af indvandrere og mindske antallet af offentligt forsørgede via effektive reformer af arbejdsmarkedet. Det er det sidste, der er i fokus i dette notat. Færre offentligt forsørgede kan både bidrage til at løse lavvækst-problemet og de offentlige underskud, hvor der endda er en dobbeltgevinst ved både færre offentlige udgifter og flere skatteindtægter.

1 mio. 16-66-årige på offentlig forsørgelse

En årsag til den lavere præsterede arbejdsmængde i Danmark er den meget store andel af befolkningen i offentlig forsørgelse. Samlet er der omkring 1 mio. mennesker i alderen 16-66 år, som modtager offentlig forsørgelse, jf. figur 4.

Figur 4

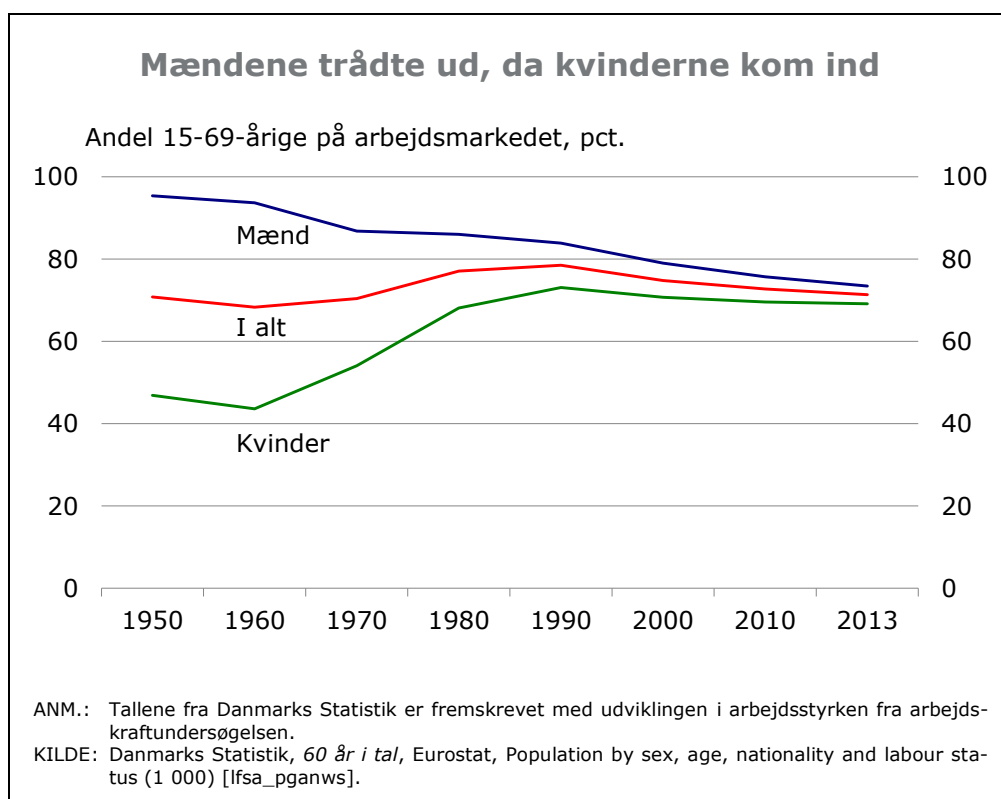
Siden 1970 er 700.000 flere på offentlig forsørgelse

Det meget høje antal offentligt forsørgede er et relativt nyere fænomen. Fra 1970 og frem til 1995 steg antallet af offentligt forsørgede med godt 700.000 personer. Samtidig kom der flere typer af forsørgelsesordninger til.

Værdien af flere kvinder på arbejdsmarkedet er tabt på gulvet

De flere offentligt forsørgede er ikke udtryk for, at andelen af befolkningen, der er i arbejde, er faldet. Erhvervsfrekvensen er stort set uændret fra 1970 til 2013. Den meget store ressource, der lå i kvinders stigende deltagelse på arbejdsmarkedet, er blevet misforvaltet. I takt med at kvinderne er kommet ind på arbejdsmarkedet, har mændene forladt arbejdsmarkedet, jf. figur 5.

Figur 5

Det betyder også, at danske mænd er blevet overhalet af mænd i 12 OECD-lande, som nu alle har højere erhvervsdeltagelse end danske mænd i modsætning til tidligere, jf. OECD.stat.

Danskerne er blevet mere sunde

Den lavere arbejdsmængde er heller ikke et resultat af dårligere folkesundhed i 2013 end i 1970. Levealderen er steget markant, og danskernes egen vurdering af helbredet er over en lang årrække blevet mere positiv.

Siden midten af 1990'erne har antallet på offentlig forsørgelse været forholdsvist stabilt trods skiftende konjunkturer og forskellige reformer af arbejdsmarkedet. Situationen er endda blevet forværret henover denne periode, idet andelen af offentligt forsørgede, som står til rådighed for arbejdsmarkedet, er mindsket markant. Ledige, der står til rådighed for arbejdsmarkedet, udgør således i dag ca. 16 pct. af alle offentligt forsørgede mod over 40 pct. i begyndelsen af 1990'erne og omkring 33 pct. i 1995, hvor antallet af offentligt forsørgede var omtrent det samme som nu, jf. tabel 1.

Tabel 1

Flere er længere væk fra arbejdsmarkedet i dag

Andel af overførselsmodtagere 16-66 år, pct. Jo mere grå ordningen er markeret, jo længere er personerne fra arbejdsmarkedet	1995	2013	2030
Bruttoledige (dagpenge og arbejdsmarkedssparat kontanthjælp inkl. aktivering) og feriedagpenge	33	16	14
Barseldagpenge og arbejdsmarkedsorlov	13	5	8
Sygedagpenge	5	8	11
Ikke-arbejdsmarkedssparate kontanthjælpsmodtagere (inkl. aktivering) m.v.	5	12	14
Pension, efterløn, fleksydelse og overgangsydelse	14	25	5
Førtidspension, fleks- og skånejob m.v., ledighedsydelse, revalidering og ressourceforløb	30	34	48
I alt, pct.	100	100	100
I alt på offentlig forsørgelse, 1.000 helårspersoner	984	980	748
Andel af befolkning 16-66 år, pct.	27,7	26,5	20,3

ANM.: Tal for 1995 og 2013 er baseret på ADAM's databank undtagen 65-66-årige pensionister i 2013, som er baseret på Danmarks Statistik. Bruttoledige er inkl. feriedagpenge. I ikke-arbejdsmarkedssparat kontanthjælp kan også være indeholdt støttet beskæftigelse. Fleks- og skånejob er inkl. øvrig støttet beskæftigelse og aktivering. Skøn for 2030 er baseret på Finansministeriets fremskrivning, som ikke er aldersafgrænset. Der vil derfor være indeholdt overførselsmodtagere på 67 år i 2030. Det gælder dog ikke folkepension, hvor alene 65-66-årige indgår. Der er ingen 65-66-årige folkepensionister i 2030 på grund af tilbagetrækningsreformen, der øger folkepensionsalderen. Finansministeriets fremskrivning indeholder ikke skøn for ikke-arbejdsmarkedssparat kontanthjælp, og tallet er beregnet residualt ud fra det samlede antal overførselsmodtagere (i alt er inkl. støttet beskæftigelse og ekskl. SU). Opdelingen på de forskellige overførselsgrupper og udviklingen over tid er behæftet med usikkerhed på grund af ændringer i ordninger og forskelligt kildegrundlag.

KILDE: Egne beregninger på baggrund af ADAM, Danmarks Statistik og Finansministeriets opdaterede 2020-forløb (august 2014).

Det er særligt andelen af ikke-arbejdsmarkedssparate kontanthjælpsmodtagere, der er steget, og flere, der er trukket helt tilbage fra arbejdsmarkedet på efterløn og pension i dag i forhold til i 1995.

Stort fald i ledighed har kun givet lille fald i andel på offentlig forsørgelse

Det store fald i ledigheden de seneste 20 år som følge af løbende reformer (kortere dagpengeperiode m.v.) har været positivt. Problemet er, at gevinsten ikke er høstet, fordi forsørgelsen i andre ordninger er steget tilsvarende. Trods et fald i den strukturelle ledighed på 8,6 pct.-point fra 1995 til i dag er den samlede andel på offentlig forsørgelse i perioden kun faldet fra knap 28 pct. til knap 27 pct.

Det store omfang af offentligt forsørgede er et alvorligt problem, både for den enkelte, der står uden for, og for samfundet som helhed, der går glip af vækst og velstand og har store udgifter til offentlig forsørgelse, som er finansieret over skatten. I takt med at folk lever længere, og der bliver flere ældre, bliver det afgørende for det danske samfund at få ændret på disse strukturer.

Tilbagetrækningsreform giver færre of-

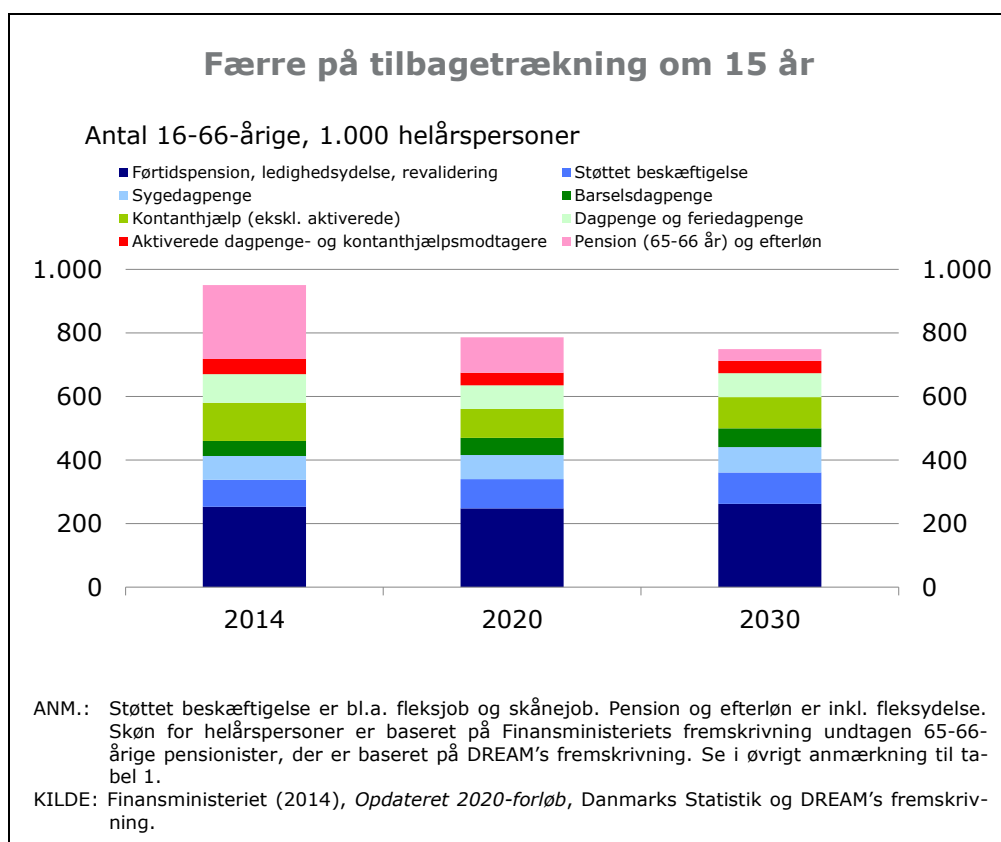
I Danmark er der gennemført et par større og mindre reformer af arbejdsmarkedet i de senere år. Det er særligt tilbagetræknings-

fentligt forsørgede

reformen, som i de kommende år vil betyde, at antallet på offentlig forsørgelse blandt 16-66-årige ifølge fremskrivninger vil blive reduceret frem mod 2030. Her vil andelen på offentlig forsørgelse i aldersgruppen falde til 20 pct., jf. tabel 1.

Det er dog alene for de ældre aldersgrupper, at der forventeligt vil ske et væsentligt fald. Antallet i de øvrige ordninger stiger lidt eller er uændret de kommende mange år, jf. figur 6.

Figur 6

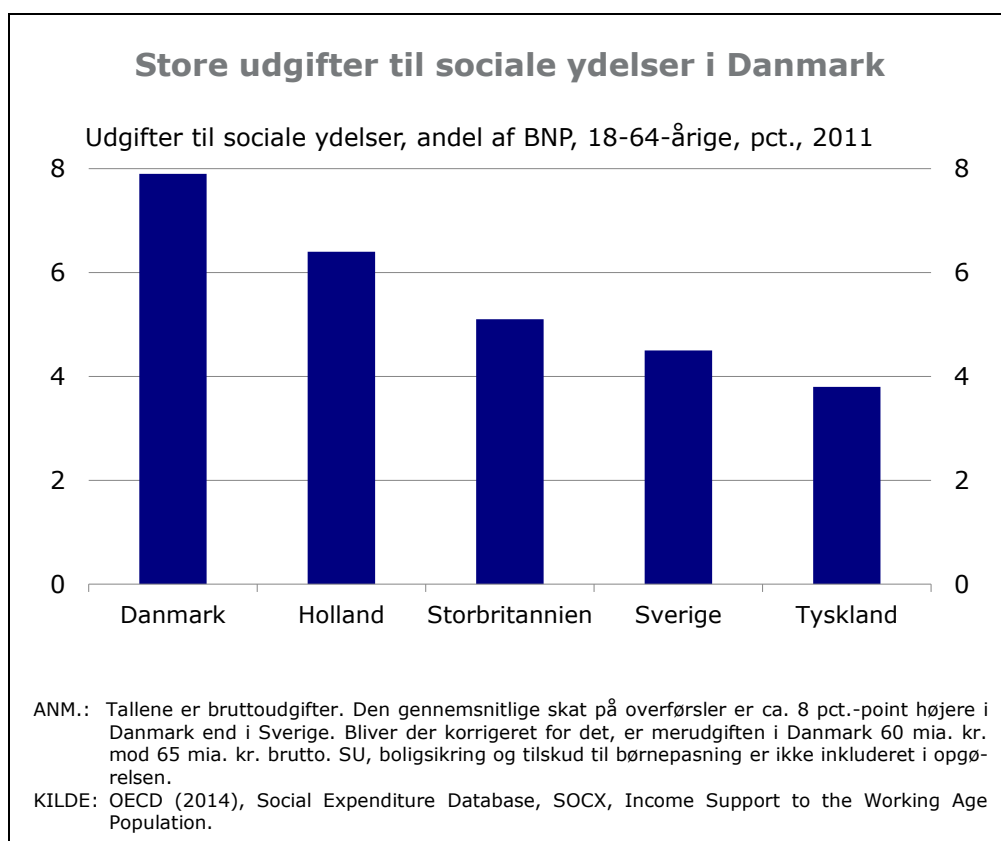

Det betyder også, at det primært er blandt befolkningen over 60 år, at erhvervsdeltagelsen vil stige, mens der næsten ikke sker noget for gruppen af 16-59-årige.

Andre lande bruger meget færre penge på offentlig forsørgelse

De mange offentligt forsørgede betyder også, at omkostningerne til offentlig forsørgelse er langt højere i Danmark end i vores nabolande. Landene omkring os bruger således en væsentlig mindre andel af BNP på at forsørge personer i den erhvervsaktive alder. Danmark bruger 7,9 pct. af BNP, mens Sverige bruger 4,5 pct. og Tyskland 3,8 pct., jf. figur 7.

Figur 7

60 mia. færre offentlige udgifter, hvis niveau som i Sverige

Var Danmark på niveau med Sverige, ville de offentlige udgifter i Danmark hvert år være ca. 60 mia. kr. – efter korrektion for skatteforskelle. Hertil kommer gevinsten af, at flere kommer i beskæftigelse.

60 pct. skyldes færre offentligt forsørgede i Sverige

Årsagen til de højere omkostninger i Danmark er både en større andel på offentlig forsørgelse, og at ydelsesniveauet i Danmark er højere end i Sverige. En lavere andel af befolkningen på offentlig forsørgelse i Sverige kan forklare ca. 60 pct. af forskellen i udgifter, mens forskelle i ydelsesniveauer kan forklare resten.

Inspiration fra Sverige

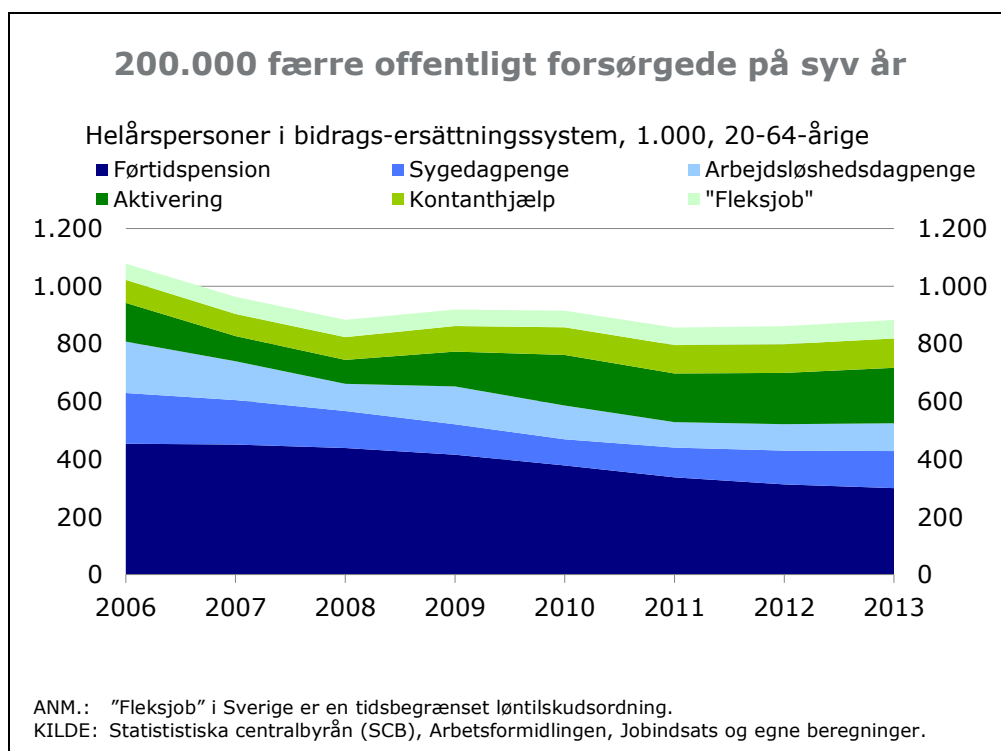
I Sverige er der gennem de seneste år gennemført en række reformer af de offentlige forsørgelsesordninger, som har reduceret antallet af modtagere markant.

Efter den meget dybe krise i Sverige i 1990'erne, hvor de havde rekord i attraktive forsørgelsesordninger og personer på førtidspension, har skiftende svenske regeringer løbende gennemført et omfattende reformprogram, der handlede om at reducere det såkaldte "Utanförskapet". Reformerne blev særligt markante med den borgerlige firpartiregering fra 2006 under Frederik Reinfeldts ledelse.

200.000 færre offentligt forsørget på syv år

Indsatsen mod "Utanförskapet" har på syv år resulteret i, at knap 200.000 færre svenskere er offentligt forsørget, jf. figur 8.

Figur 8

Skat på arbejde sat ned

De svenske reformer var ikke kun én reform af "Utanförskapet", men en lang række reformer, der som ét af elementerne har haft et mål om, at det skal kunne betale sig at arbejde. Tilskyndelsen til at tage et arbejde er bl.a. øget ved at reducere skattetrykket fra 51 til 44 pct. af BNP.

I forhold til at få inkluderet flere på arbejdsmarkedet og få færre i offentlig forsørgelse har svenskerne gennemført reformer af førtidspension, sygedagpenge og arbejdsløshedsdagpenge.

Politisk beslutning at regulere offentlige ydelser

Desuden har Sverige valgt ikke automatisk at regulere de offentlige overførsler. Skal overførslerne reguleres fra de nuværende kronebeløb, kræver det en politisk beslutning i parlamentet. F.eks. er satsen for arbejdsløshedsdagpenge uændret gennem 15 år, så den i dag udgør 545 kr. pr. dag modsat 827 kr. i Danmark.

På førtidspensionsområdet er der sket en ændring i tænkningen af hele systemet, så det handler om så vidt muligt at kunne forsørge sig selv, og i det omfang man ikke er i stand til det, er der mulighed for hel eller delvis offentlig forsørgelse. De konkrete ændringer af systemet er:

Seks store ændringer på førtidspensionsområdet

- Krav om permanent arbejdsevnetab.
- Graderet ydelse 25-50-75-100 pct. afhængig af grad af arbejdsevnetab.
- Reduktion af satsen for maksimal førtidspension – den er 72 pct. af satsen i Danmark.
- Forsikringskassen var tidligere regionale selvstændige enheder – nu statslig central myndighed med decentrale enheder (denne del er reelt gennemført tidligere).
- Nu kun medicinske krav – før bosted, sociale grunde og alder.
- Tidsbegrænset førtidspension afskaffet.

Krav om permanent arbejdsevnetab

Kravet om permanent arbejdsevnetab udelukker f.eks. mange tilkendelser af førtidspension på baggrund af psykiske lidelser. Sverige har således også færre anerkendte arbejdsskader som følge af psykiske lidelser end i Danmark, og niveauet er faldende, jf. DA (2014), *Arbejdsmarkedsrapport 2014*.

De meget store kommunale forskelle, som der tidligere var i Sverige, er mindsket ved, at det nu er en statslig myndighed, der tilkender førtidspension.

Tidligere var det muligt at få førtidspension i Sverige på baggrund af, hvor i Sverige man boede, hvis man var tæt på pensionsalderen, eller hvis man havde sociale problemer. Det er nu ikke længere muligt.

Sverige har også afskaffet tidsbegrænset førtidspension. Det er umiddelbart logisk i sammenhæng med kravet om permanent arbejdsevnetab.

Vigtigt at begrænse tilgang til førtidspension

Sygedagpenge er en væsentlig fødekilde til førtidspension i både Danmark og Sverige. Sverige har derfor samtidig med reformen af førtidspension lavet en reform af sygedagpenge med følgende hovedelementer:

Tre vigtige elementer i reform af sygedagpenge

- Rehabiliteringsforløb, som bedømmer arbejdsevne.
 - Op til 90 dage fokus på hidtidigt job.
 - 90-180 fokus på alle job i virksomheden.
 - Derefter fokus på alle job på arbejdsmarkedet.
- Efter 2½ år skal syge til arbejdsformidlingen i tre måneder for at finde job – herefter er ny periode mulig.
- Højest 80 pct. af hidtidig løn med et loft i et år. Herefter 75 pct. af hidtidig løn med et loft i halvandet år.

Kraftigt fald i antallet på sygedagpenge

Fra 2006 til 2013 er antallet af sygedagpengemodtagere faldet med knap 50.000 personer – dog med en stigende tendens de seneste par år.

Den svenske regering vurderer selv, at de reformer, der er gennemført siden 2007, vil øge arbejdsstyrken med 3,5 pct. frem mod 2020 – størstedelen inden 2018. Effekterne er udover arbejdsmarkedsreformer bl.a. også effekter af indførelse af et beskæftigelsesfradrag, jf. Sveriges regering (2014): *Regeringens proposition 2013/2014:100*.

Hvor stort er potentialet i Danmark?

Det store antal på offentlig forsørgelse i Danmark og de mange penge, som vi bruger i forhold til andre lande, viser, at der er et potentiale for at reducere antallet af forsørgede, og få flere personer inkluderet på arbejdsmarkedet i stedet for.

Samlet set ville samme andel offentligt forsørgede som i Sverige betyde 200.000 færre offentligt forsørgede i Danmark. En del af dette potentiale ligger dog i efterlønsordningen, hvor der i forvejen er vedtaget en reform, der vil reducere antallet på denne ordning. Således er der på lang sigt omkring 20.000 personer tilbage i ordningen mod omkring 90.000 personer i dag. Der er dog fortsat et væsentligt arbejdskraftpotentiale blandt ældre – særligt de kommende årtier.

Samme andel som i Sverige svarer til 105.000 færre udover efterløn

Ser vi alene på forsørgelsesordninger, der ikke primært er for ældre grupper, er potentialet i forhold til Sverige som minimum omkring 105.000 færre i offentlig forsørgelse. Det er lidt undervurderet, da erfaring viser, at omkring 20 pct. af gruppen på efterløn alternativt ville være på førtidspension. Omvendt er den arbejdsgiverbetalte periode for beskæftigede, der bliver syge, to uger i Sverige mod fire uger i Danmark. Der vil derfor være flere sygedagpengemodtagere i Sverige alene af denne årsag.

Store kommunale forskelle i andel offentligt forsørgede

En anden måde at opgøre potentialet for færre offentligt forsørgede i Danmark er ved at se på de betydelige forskelle i andel offentligt forsørgede, der er på tværs af kommuner i Danmark, som forvalter det samme regelsæt. Det være sig også for kommuner med samme rammevilkår (dvs. med samme forventelige andel offentligt forsørgede givet indbyggersammensætningen i kommunen).

Alene ved at kommuner med samme rammevilkår – i samme klynge – reducerer andelen af offentligt forsørgede, som svarer til den kommune i klyngen med den laveste andel på offentlig forsørgelse, kan antallet blive reduceret med knap 80.000 fuldtidspersoner, som alternativt ville være i arbejdsstyrken, jf. tabel 2.

Tabel 2

Potentiale for flere i arbejdsstyrken				
1.000 personer 16-64-årige	Antal i 2014	Reduktion, hvis andel som i Sverige 2013	Reduktion ved kommunesammenligning	Muligt ekstra effektivt arbejdsudbud
I alt på offentlig forsørgelse, ekskl. efterløn og barsel	650	-105	-80	85
Heraf:				
Førtidspension	230	-55	-45	25
Fleksjob	70	-30	-20	10
Kontanthjælp, ikke arbejdsmarkedsparete	120	-	-30	20
Sygedagpenge	60	-	-10	10
Bruttoledige – kontanthjælp og dagpenge	135	-	-20	20

ANM.: Alle tal er afrundet til nærmeste 5.000 personer på grund af usikkerhed. Ikke-arbejdsmarkedsparete kontanthjælp er baseret på Jobindsats og er inkl. unge på uddannelseshjælp og matchkategorien uoplyst. Førtidspension er inkl. ressourceforløb, og fleksjob er inkl. ledighedsydelse. 2014-tal er gennemsnittet af første til tredje kvartal 2014 for opgørelsen af offentligt forsørgede fuldtidspersoner (Danmarks Statistik). Reduktion ved kommunesammenligning er baseret på en klyngeanalyse. Det er potentialet, hvis kommuner med samme rammevilkår reducerer andel i ydelsesgruppen til den kommune i klyngen, der har den laveste andel. Klyngeanalysen for det samlede potentiale omfatter alle ydelser undtagen efterløn og barseldagpenge. Det er mindre end summen af de enkelte ydelser, fordi der her er taget højde for forskelle i fordelingen på de enkelte ydelser kommunerne imellem. For mere om metoden se SFI (2013). For bruttoledige er potentialet beregnet for dagpenge (inkl. aktivering). Sammenligningen med Sverige kan kun blive foretaget for førtidspension og fleksjob, da de andre ordninger ikke er sammenlignelige. Vurderingen af ekstra arbejdsudbud er bl.a. baseret på studier af effekterne af forskellige reformer og faktiske afgangsmønstre fra de enkelte ordninger til arbejdsstyrken. Øget arbejdsudbud kan både afspejle flere personer og øget arbejdstid. Det er de grå tal, der er anvendt ved beregning af potentialet.

KILDE: Danmarks Statistik, Jobindsats og egne beregninger.

Da indretningen af mange af forsørgelsesordninger er forskellige i Sverige og Danmark, er det ikke muligt ordning for ordning at sammenligne andelen i offentlig forsørgelse. Det er dog muligt for førtidspension og fleksjob, som er relativt sammenlignelige ordninger. Her tyder de svenske erfaringer på, at der vil være et betydeligt potentiale for at reducere det danske omfang.

Lavere andel på førtidspension i Sverige

Der er i dag 230.000 førtidspensionister, hvilket svarer til 6,6 pct. af befolkningen i alderen 18-64 år. Det er en større andel end i Sverige, hvor andelen er 5,4 pct., idet Sverige har formået at nedbringe antallet af førtidspensionister markant de senere år. Kan Danmark reducere omfanget af førtidspension til samme andel som i Sverige, svarer det til 55.000 færre på førtidspension.

30.000 førtidspensionister kan komme i arbejdsstyrken

På baggrund af en række studier af effekterne af førtidspensionsreformer i Danmark og udlandet vurderer DA, at ca. 50 pct. af de førtidspensionister, der ikke længere skal være på ordningen, kan overgå til arbejdsstyrken – det svarer til knap 30.000 personer, jf. DA-notat *Potentiale til at reducere offentligt forsørgede og øge beskæftigelsen*.

Tilpasning fra arbejdsstyrke til be-

Historiske erfaringer i Danmark tilsiger, at øget arbejdsstyrke fører til en tilsvarende højere beskæftigelse. Denne tilpasning sker relativt hur-

skæftigelse er fire til fem år

tigt – typisk i løbet af fire til fem år, jf. Finansministeriet (2014): *Finansredegørelse 2014*.

Også i forhold til personer på fleksjob er andelen i Sverige lavere end i Danmark. Herhjemme er 2 pct. af alle 16-64-årige tilkendt et fleksjob mod 1,2 pct. i Sverige. Havde vi samme andel som i Sverige, ville der være 30.000 færre på fleksjob.

Det effektive arbejdsudbud kan øges med 10.000 via færre på fleksjob

Personer i fleksjob er i forvejen i arbejdsstyrken, men deres arbejdstid ligger væsentligt under den gennemsnitlige arbejdstid blandt øvrige beskæftigede. Hvis gruppen, der ikke længere vil være på fleksjob, øger deres arbejdstid op til den gennemsnitlige arbejdstid, svarer det til, at det effektive arbejdsudbud kan blive øget med 10.000 personer.

Der er store kommunale forskelle i andelen af ikke-arbejdsmarkedsparate kontanthjælpsmodtagere. Egedal har f.eks. en andel på ca. 1,3 pct. af befolkningen mellem 16 og 66 år, mens andelen i Brøndby er på ca. 5 pct. Hvis kommuner med samme rammevilkår reducerer antallet af ikke-arbejdsmarkedsparate kontanthjælpsmodtagere, der svarer til den kommune i klyngen med den laveste andel, ville antallet kunne blive reduceret med i omegnen af 30.000 personer.

20.000 flere kontanthjælpsmodtagere i arbejdsstyrken

Blandt dem kan omkring 70 pct. overgå til arbejdsstyrken, hvilket svarer til ca. 20.000 personer. Det er en lidt lavere andel end den, der typisk bliver anvendt i modelberegninger ved analyser af ændringer af efterlønsordningen, jf. DREAM. Modsat er det lidt højere end andelen, der vurderes at kunne være i arbejdsstyrken fremfor på førtidspension.

Færre på sygedagpenge kan øge det effektive arbejdsudbud med 10.000

Det samlede antal personer på sygedagpenge er ca. 60.000 fuldtidspersoner. DA vurderer, at der er potentiale for at reducere sygefraværet i størrelsesordenen af 10.000 fuldtidspersoner af den nuværende bestand. Igen ud fra kommunale forskelle i anvendelsen af sygedagpenge.

Reduktion af ledighed giver 20.000 i effektivt arbejdsudbud

Selv blandt ledige er der store kommunale variationer, hvor eksempelvis København har en relativ høj ledighed blandt dagpengemodtagere til trods for, at det p.t. er her, at den største jobskabelse sker. Hvis kommuner med samme rammevilkår reducerer antallet af ledige, der svarer til den kommune i klyngen med den laveste andel, ville antallet kunne blive reduceret med i omegnen af 20.000 personer.

Reformprogram til færre offentligt forsørgede

Der er mange parametre, der er afgørende for antallet af offentligt forsørgede i den erhvervsaktive alder. Den demografiske sammensætning betyder noget i kombination med befolkningens helbredstilstand. Derudover er opbygningen og indretningen af velfærdssystemet selvfølgelig afgørende.

Mange elementer afgørende for antal offentligt forsørgede

Det, der betyder noget, er særligt:

- Visitationen ind i ydelserne – hvor stramme er kravene til at få en ydelse, og hvor godt bliver de håndhævet.

- De økonomiske incitament i systemet – både for den enkelte i relation til ydelsesniveauet i forhold til lønningerne på arbejdsmarkedet, og for den tildelende myndighed i form af bl.a. refusion fra staten m.v.
- Kravene til at modtage ydelsen – skal personerne stå til rådighed, skal der ydes en indsats, som modsvarer at være i job, skal helbredet være dårligt m.v.
- Kontrollen med ydelsesmodtagerne – i hvor høj grad bliver det kontrolleret, at de opfylder de krav, der er til at modtage ydelsen.
- Omfanget/antallet af ordninger kan i sig selv have betydning for antallet af modtagere – det gælder eksempelvis for fleksjob, som bare har øget antallet af offentligt forsørgede og ikke reduceret antallet på førtidspension.
- Indsatsen for at få personerne ud af offentlig forsørgelse igen.

DA foreslår en række reformer, der i større eller mindre omfang vil ændre på disse parametre inden for en eller flere af forsørgelsesordningerne. Samtidig er DA's tilgang, at der skal tages udgangspunkt i den enkeltes pligt til i første omgang at være selvforsørgende.

DA's reformer vil kunne øge arbejdsstyrken med 85.000

Reformforslagene vil blive pakket ud i næste afsnit. Det er vurderingen, at bliver hele pakken gennemført, så vil det fulde potentiale til arbejdsstyrken kunne blive realiseret, hvilket svarer til omkring 85.000 personer.

Kontanthjælp er en grundlovssikret ret

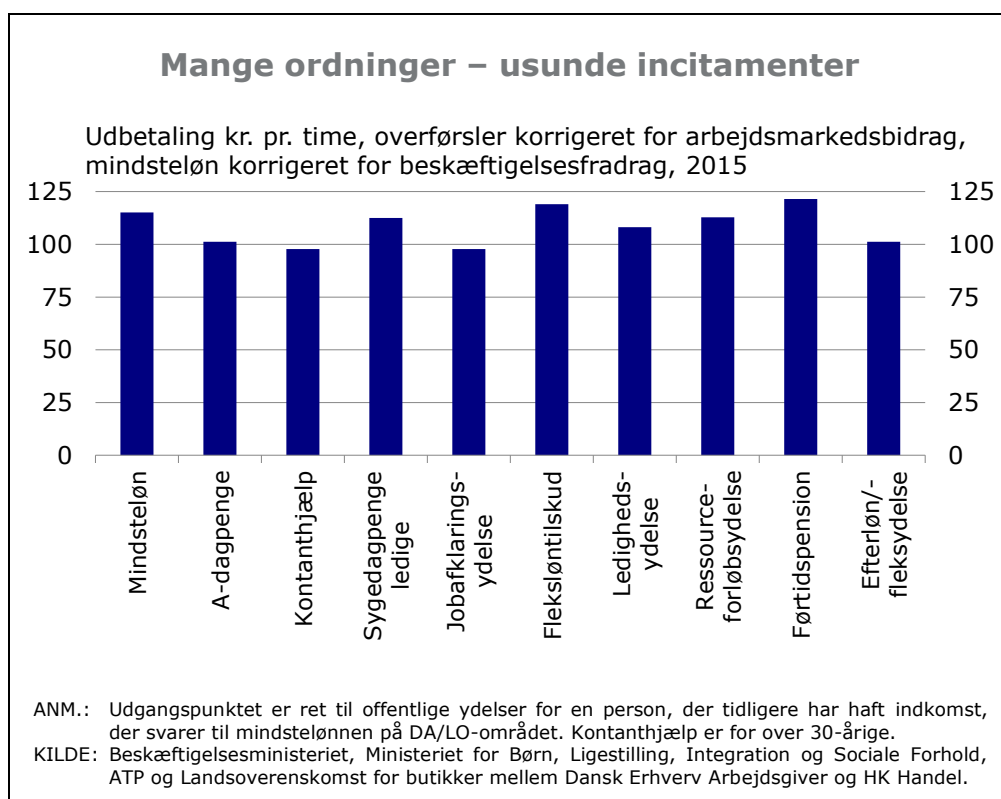
Det vil som minimum også være det antal personer, som antallet af offentligt forsørgede kan blive reduceret med. Potentialet kan dog også være større. Når personer ikke længere har mulighed for at få offentlig forsørgelse i én ordning, kan de komme i arbejdsstyrken, blive selvforsørgede eller overgå til anden offentlig forsørgelse. Alle, der ikke kan forsørge "sig og sine", har en grundlovssikret ret til kontanthjælp.

Et nyt sammenhængende forsørgelsessystem

Kompliceret dansk forsørgelsessystem

Det danske forsørgelsessystem er kompliceret med en hel række forskellige ordninger, samtidig med at vilkårene er mest attraktive for de ordninger, hvor personerne er længst væk fra arbejdsmarkedet, jf. figur 9.

Figur 9

Der skal være gevinst for at være tæt på arbejdsmarkedet

I det danske system er der nærmest en gevinst for ikke at være til rådighed for arbejdsmarkedet. Det bør være det modsatte, så der er en gevinst for at være tæt på arbejdsmarkedet og stå til rådighed.

Tre bærende principper i nyt forsørgelsessystem

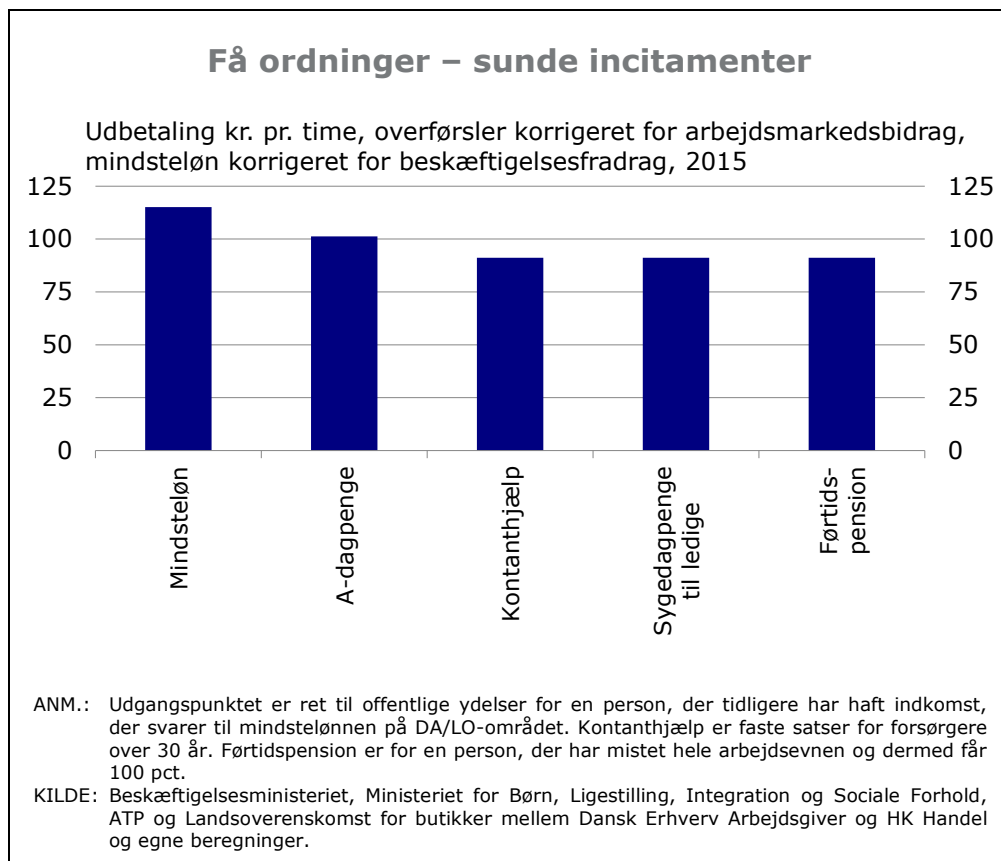
DA foreslår derfor et nyt forsørgelsessystem med færre ordninger, end der er i dag. Samtidig skal det være bygget op om nogle bærende grundprincipper:

- Et hovedprincip bør være, at offentlige ydelser – medmindre der er tale om forsikringsordninger - er lavere end de mindstelønnen, der er aftalt i den private sektor.
- Der skal være et økonomisk incitament til at tage et job, og det skal være mere økonomisk fordelagtigt at være tæt på arbejdsmarkedet end langt fra.
- Der skal være et forsørgelsesgrundlag af en rimelig størrelse til personer, der ikke har mulighed for at forsørge sig selv.

Færre ordninger og sunde incitamenter

For en person på mindsteløn vil DA's forslag til et nyt forsørgelsessystem betyde, at ydelsen for ledige ved sygdom og ved førtidspension vil være lavere end i det nuværende system. Der vil således være et incitament til at komme tættere og tættere på arbejdsmarkedet. Samtidig vil der være markant færre ordninger end i dag, jf. figur 10.

Figur 10

Hovedprioriteter, hvor effekten er størst

DA-fællesskabet foreslår reformer af følgende forsørgelsesordninger/-temaer:

- Førtidspension.
- Fleksjob.
- Kontanthjælp.
- Sygedagpenge.
- Regulering af offentlige ydelser.

Disse ordninger finder DA er vigtigst, fordi der her er et stort potentiale til at få flere i beskæftigelse. Samtidig er der gennemført reformer blandt de ældre aldersgrupper, som vil få flere i disse aldersgrupper ud i arbejdstyrken de kommende år. Der er fortsat et arbejdskraftpotentiale blandt ældre grupper, ligesom der også er potentiale i andre forsørgelsesordninger, men de bliver ikke yderligere behandlet i dette notat.

Reform af førtidspension og fleksjob

Potentialet til at få flere aktive på arbejdsmarkedet er særligt stort på førtidspensionsområdet, hvor Danmark har en høj andel på førtidspension i forhold til andre lande og med store variationer på tværs af kommunerne.

Til trods for at helbredet bliver bedre i den vestlige verden, er der forskellige årsager til, at førtidspension alt andet lige er vokset markant. Førtidspension er blevet mere attraktiv for nogle grupper, f.eks. i takt med at andre forsørgelsessystemer er blevet strammet op (som f.eks. dagpenge), og i takt med at ufaglærtes jobmuligheder bliver svækket.

En række lande – bl.a. Sverige, Holland og Storbritannien – har gennemført omfattende reformer og vist vejen til, at det kan lade sig gøre særligt at reducere tilgangen til ordningen.

1. Visitation til ordningen

Det er helt nødvendigt at reducere tilgangen til førtidspension, ligesom det er sket i bl.a. Sverige. DA foreslår:

Forslag	
	1. Administrationen af førtidspension bliver flyttet fra kommunerne til en central myndighed under staten.
	2. Der bør ske en revurdering af allerede tilkendte førtidspensioner.
	3. Det skal kun være muligt at få en førtidspension, hvis det kan dokumenteres, at arbejdsevnen er nedsat permanent, og ud fra den foreliggende viden altid vil være det.

Markant fald i tilgangen til førtidspension i Sverige

De svenske reformer har fået reduceret tilgangen til førtidspension markant. Det er bl.a. sket ved at flytte visitationen til førtidspension fra kommunerne til en statslig myndighed. Tilgangen er således reduceret fra et niveau på omkring 4.000 nye førtidspensionister pr. måned til omkring 1.000, jf. Forsäkringskassan.se.

Visitation bør ske af central myndighed

Skal en større andel af de personer, der i dag får en førtidspension, i stedet blive inkluderet på arbejdsmarkedet og være i stand til at forsørge sig selv, skal visitationen til ordningen være langt mere ensartet på tværs af kommuner, således at det reelt er personer, der har mistet arbejdsevnen, som får bevilliget førtidspension. Derfor skal det være en central myndighed, der tilkender førtidspension – ligesom i Sverige.

Kravet om permanent arbejdsevnetab indebærer, at det fremover typisk ikke vil være muligt at få førtidspension på baggrund af stresslidelser, fibromyalgi, piskesmæld, misbrug, nedsat syn eller hørelse, muskel- og skeletbesvær m.m.

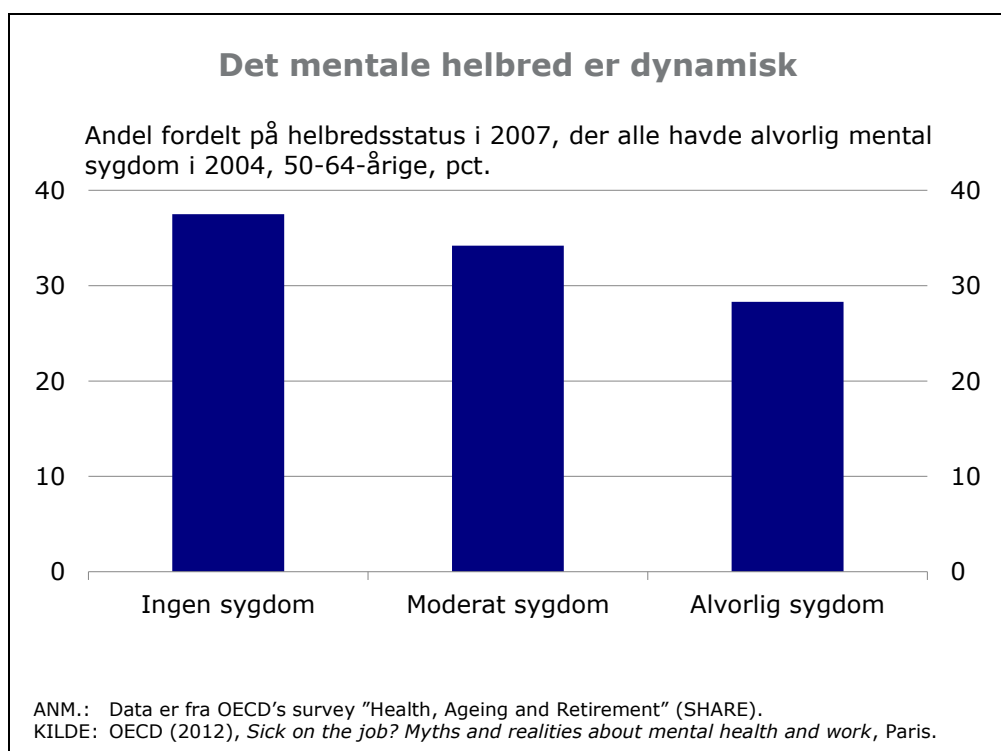
Den lidelse, som en førtidspension er givet på baggrund af, er ikke nød-

vendigvis permanent. Eksempelvis er 50 pct. af tilkendelserne givet på baggrund af en psykisk lidelse, og selv om andelen var lavere for 15 år siden, var det alligevel 30 pct., der skyldtes psykiske lidelser.

Nogle psykiske lidelser er dynamiske lidelser

Meget tyder på, at nogle psykiske lidelser er dynamiske lidelser, og at mange får det bedre efter nogle år. Af en gruppe 50-64-årige, der havde en alvorlig mental sygdom i 2004, var det mindre end en tredjedel, der tre år efter fortsat havde en alvorlig mental sygdom. Samtidig var mere end en tredjedel helbredt tre år efter, jf. figur 11.

Figur 11

Mange førtidspensionister kan have fået det bedre

Det taler for, at en andel af førtidspensionisterne har fået det bedre. Det bliver understøttet af analyserne af førtidspensionisters selvvurderede helbred og analyser af Arbejdsmarkedskommissionen (2009), *Vel-færd kræver arbejde*. Det er afgørende, at personer, der er blevet raske, ikke bliver dømt ude af arbejdsmarkedet resten af deres liv. Alle førtidspensionister bør derfor have deres sag revurderet.

I bl.a. Holland har de haft gode resultater med at lave en revurdering. Det vil være en vigtig kilde til at få reduceret antallet af personer på førtidspension forholdsvist hurtigt.

2. Forenkling af systemet

Nedsat arbejdsevne – et virvar af ydelser

Førtidspension- og fleksjobområdet er ikke bare én ydelse, men et virvar af ydelser:

- Førtidspension.
- Flekslønstilskud til personer i fleksjob.
- Ledighedsydelse til personer, der er visiteret til et fleksjob, men som er ledige og kun til rådighed for et fleksjob.
- Flexsydelse til personer, der er visiteret til fleksjob, men som trækker sig tilbage på en efterlønsnignende ordning.

I dag er der en sikring af indkomst uanset arbejdsevnetab

Systemet er bygget op omkring en sikring af et forsørgelsesgrundlag af en vis størrelse – uanset hvor stort arbejdsevnetab en person har, og uanset om personen kan finde et job eller ej.

Filosofien i det svenske system er en anden. Her er det den enkeltes ansvar at finde et job, som kan give en indkomst, der supplerer op i forhold til arbejdsevnetabet. I Danmark giver vi pengene på forhånd, og så bliver der fradraget i ydelsen i tilfælde af arbejdsindkomst.

Med udgangspunkt i det svenske system foreslår DA:

Forslag

4. Førtidspension skal være en graderet sats på 25-50-75 og 100 pct.
5. Forslaget integrerer fleksjob i førtidspensionsordningen.
6. Ledighedsydelsen skal afvikles, og i stedet kan deltidsførtidspensionister, der ikke har arbejde, modtage kontanthjælp, hvis de opfylder betingelserne herfor.
7. Flexsydelsen, der er den særlige efterløn for fleksjobbere, skal afvikles.

Mindre syge skal have graderet sats

Har en person en permanent nedsat arbejdsevne, men stadig f.eks. 50 pct. arbejdsevne tilbage, skal personen kunne blive tilkendt en førtidspension på 50 pct. af højeste førtidspension. Det er derefter op til pågældende at udnytte den resterende arbejdsevne, og dermed have arbejdsindkomst som supplement til førtidspensionen. Det kan være til en timeløn, der bliver fastsat på baggrund af produktiviteten, antallet af arbejdstimer og den timeløn, som bliver givet i tilsvarende eller sammenlignelige jobs i virksomheden.

Afskaf ekstra ydelser

I den nuværende fleksjobordning er der skabt et parallelt system af forsørgelsesordninger. Det skal der blive gjort op med, og de mange ekstra ydelser – som ledighedsydelse og flexsydelse – skal afvikles, så systemet bliver enkelt og gennemskueligt. En række af de personer, der i dag er på fleksjob, vil sandsynligvis være i målgruppen til en graderet sats for førtidspension. Den graderede sats for førtidspension indebærer, at fleksjobordningen bliver en integreret del af førtidspensionen. På nogle områder har arbejdsmarkedets parter skabt vilkår, der sikrer, at det kan lade sig gøre.

3. Reduktion af satsen

På grund af det høje ydelsesniveau, de meget få krav og de lempelige modregningsregler for øvrige indtægter er førtidspensionen i dag den mest attraktive offentlige forsørgelsesordning. Det skaber en usund incitamentsstruktur, når den ordning, hvor modtagerne er længst væk fra arbejdsmarkedet, har de mest attraktive vilkår.

Ydelsesniveau har betydning for antal

Samtidig viser analyser fra OECD, at ydelsesniveauet i førtidspensionen har betydning for antallet af ydelsesmodtagere. På den baggrund foreslår DA:

Forslag

8. Ydelsesniveauet i førtidspension skal svare til kontanthjælp.
9. Ressourceforløbsydelsen skal afvikles. Deltagere i ressourceforløb skal have kontanthjælp.

Ydelsen for førtidspension vil således blive lavere end i dag og fortsat være ægtefælleafhængig, men ikke afhængig af forsørgerstatus, som kontanthjælp er. Det vil derfor være satsen for kontanthjælpsmodtagere over 30 år, som er forsørgere, at fremtidens førtidspensionister skal have. Denne sats vil i det nye system svare til 75 pct. af dagpengemaksimum – som i 2015 vil være omkring 13.500 kr. om måneden.

4. Modregning i førtidspensionen

De nuværende modregningsregler i førtidspension er så lempelige, at det kræver indkomster på over 750.000 kr. årligt, før førtidspensionen er fuldt modregnet. Det indebærer, at kombinationen af offentlig førtidspension, dækning fra arbejdsmarkedspensionsordninger og andre former for erstatninger, f.eks. arbejdsskadeerstatning, giver mulighed for meget attraktive årsindkomster uden at skulle arbejde.

Forslag

10. Bundfradraget for øvrige indkomster skal reduceres fra 73.000 til 25.000 kr. for personer på fuld førtidspension, og modregningsprocenten skal øges fra 30 til 50 pct.

Blandt de 10 pct. af førtidspensionisterne med den højeste indkomst stammer i gennemsnit en tredjedel af deres indkomst fra private pensioner – ca. 100.000 kr. For de øvrige 90 pct. betyder private pensioner mindre for den samlede indkomst. Det er særligt førtidspensionister med en mellemlang og lang videregående uddannelse, som har supplerende pensioner. Det er afgørende, at der sker modregning for den type indkomst.

Alternativ til omlægning: Reform af fleksjobordningen

Omlægning af fleksjobordningen – næst-

Den ændring af fleksjobordningen, der kom med den seneste reform, har ikke gjort ordningen tilstrækkelig sund. Der er stadig mange mang-

bedst opstramning

ler og muligheder for misbrug. DA vil arbejde for at få omlagt ordningen, jf. forslag under førtidspension. Er der ikke politisk vilje til det, skal den nuværende ordning strammes op og gøres mere anvendelig. DA foreslår:

Forslag

1. Lavere tilskud i fleksjob og lavere ledighedsydelse.
2. Visitation til fleksjob skal flyttes fra kommunerne til en central myndighed under staten.
3. Fleksjobbere skal arbejde minimum det timetal, som den tilkendende myndighed vurderer, at personen kan arbejde – eller stå til rådighed i det timetal.
4. Fleksjob skal også være midlertidig for over 40-årige, og minimum hver 18. måned skal den tilkendende myndighed tage stilling til, om pågældende fortsat opfylder betingelserne for fleksjob.
5. Kravet om 12 måneders ansættelse på særlige vilkår for at kunne oprette et fleksjob på den virksomhed, som den fleksjobvisiterede hidtil har arbejdet på, bør blive afviklet.
6. Handicapbeskyttelsesreglerne må ikke være en forhindring mod ansættelse af fleksjobbere på virksomhederne.
7. Fleksjobpræmien for at ansætte fleksjobbere med en ugentlig arbejdstid på under 10 timer skal afvikles.

Betydelige muligheder for at misbruge ordningen

De meget høje tilskud og de lave krav om at arbejde indebærer en betydelig risiko for de facto misbrug af fleksjobordningen. Størrelsen af tilskuddene skal som minimum reduceres. Det konkrete forslag er at nedsætte flekslønstilskuddet fra 98 til 80 pct. af dagpengemaksimum og nedsætte ledighedsydelsen fra 89 til 70 pct. af dagpengemaksimum.

Konsekvensen af de høje tilskud er også, at det typisk ikke kan betale sig at øge arbejdstiden for personer med lavere indkomster.

Det vurderede mulige timetal skal være et minimumskrav

Det er nødvendigt, at den tilkendende myndighed vurderer, hvor mange timer hver enkelt person, der er visiteret til et fleksjob, kan arbejde. Det vurderede timetal skal være et minimumskrav til fleksjobbet.

Den gennemsnitlige arbejdstid i fleksjobordningen har været faldende de seneste år. Personer i fleksjob angiver, at deres normale arbejdstid er 21 timer om ugen om ugen. Arbejdstiden for nye fleksjobbere er dog betydeligt lavere på ca. ni timer om ugen. Mange har således meget få timers arbejde. Der er risiko for de facto misbrug af ordningen, fordi modtagerne kan få en høj ydelse uden at skulle yde det store.

Også her er 40-årsgrænsen arbitrær

Som ved førtidspension er der mere lempelige regler for personer på 40 år og derover. Efter ét midlertidigt fleksjob på fem år kan over 40-årige få tilkendt et permanent fleksjob. Den mulighed skal afvikles, så et fleksjob altid er tidsbegrænset.

Hurtigere krav om revurdering af fleksjob

I dag skal kommunen for hvert 2½ år vurdere, om personen fortsat opfylder betingelserne for fleksjob. Den tilkendende myndighed bør fremover foretage denne vurdering som minimum hver 18. måned.

I dag svært at fastholde medarbejdere

Kravet om 12 måneders ansættelse på særlige vilkår forud for at kunne blive ansat i et fleksjob på hidtidig virksomhed betyder, at meget få nu bliver fastholdt på den hidtidige virksomhed.

Det er vigtigt for virksomheder og medarbejdere at kunne fastholde medarbejdere med nedsat arbejdsevne gennem fleksjobordningen, hvorfor 12 måneders kravet bør blive afviklet. Det er den tilkendende myndigheds ansvar at sikre, at kun personer med varig nedsat arbejdsevne bliver tilkendt et fleksjob.

Det er en forudsætning for at blive visiteret til et fleksjob, at arbejdsevnen er væsentligt begrænset, og at denne tilstand er varig. Disse karakteristika indebærer ofte, at fleksjobbere er omfattet af beskyttelsesreglerne i forskelsbehandlingsloven.

Forskelsbehandlingsloven forbyder forskelsbehandling, der er begrundet i handicap. Det gælder i relation til beslutning om ansættelse. Det gælder i alle relationer, hvor en virksomhed træffer beslutning, agerer eller råder i forhold til en handicappet medarbejder.

Handicapbeskyttelsesregler gælder ofte for fleksjobbere

Når en virksomhed skal ændre vilkår for en handicappet medarbejder, har den en forpligtelse til at tilpasse arbejdsopgaverne til personen. Det indebærer ofte, at arbejdstiden eller arbejdsmængden skal sættes ned. Der gælder helt særlige regler, hvis virksomheden ønsker at foretage en opsigelse. Det er udgangspunktet, at en opsigelse kun kan finde sted, hvis den ikke er begrundet i handicapet.

De danske regler om forskelsbehandling udspringer bl.a. af en FN-konvention og et EU-direktiv. Der er derfor grænser for, hvor stort et handlingsrum danske politikere har.

Reform af kontanthjælpssystemet

Der er mange ikke-arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere i Danmark, og antallet er steget markant mere end antallet af arbejdsmarkedsparete. Gevinsten ved at tage et job i den lavere ende af lønskalaen er for nogen meget beskedne, når der bliver taget højde for tilskud og boligsikring. DA foreslår derfor en reform af særligt kontanthjælpssatserne:

Forslag

1. Der bør indføres et kontanthjælpsloft på 60 pct. for ikke-forsørgere og 85 pct. for forsørgere af mindstelønnen på DA/LO-området. Loftet skal indeholde de faste satser, særlige tilskud og boligstøtte.
2. De faste satser i kontanthjælpen bør nedsættes fra 60/80 pct. af dagpengemaksimum til 50/75 pct. af dagpengemaksimum for ik-

ke-forsørgere henholdsvis forsørgere.

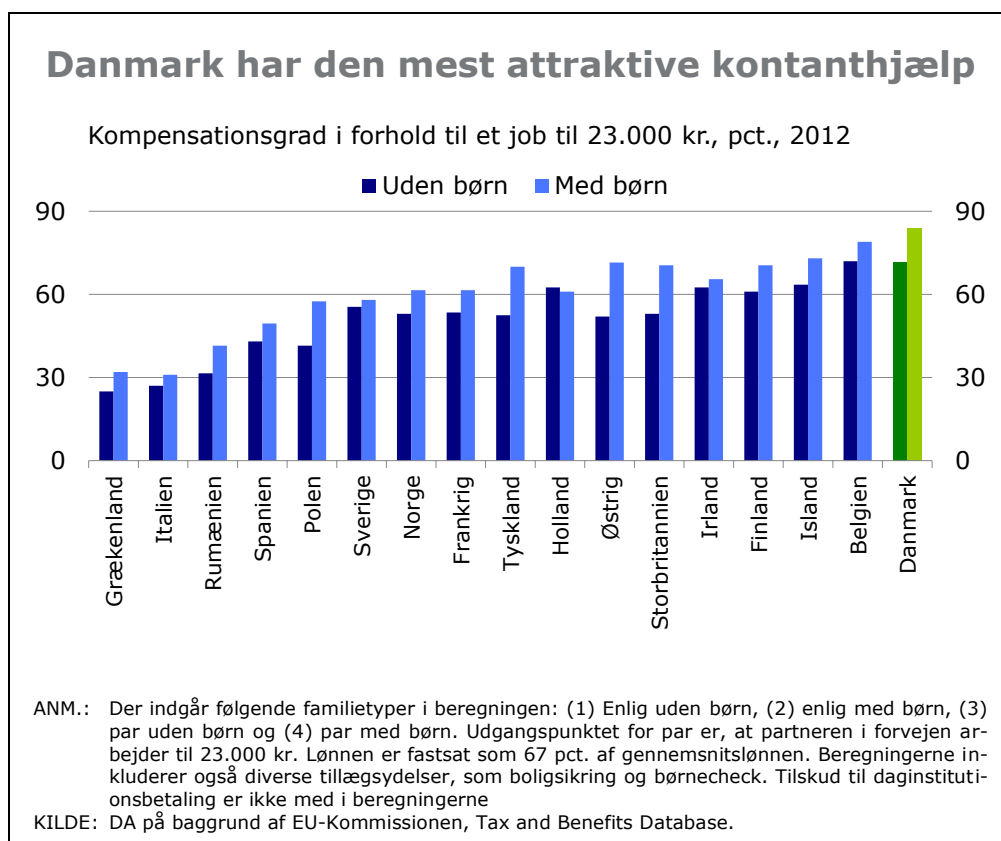
3. Kontanthjælpen for par bør reduceres
4. Under 30-årige skal ikke kunne modtage aktivitetstillæg.
5. Alle under 30 år skal kunne blive vurderet som arbejdsmarkedsparate.
6. Kravene til kontanthjælpsmodtageres rådighed skal strammes og konsekvenserne af at bryde reglerne være større.
7. Det gensidige forsørgelsesprincip for samlevende skal genindføres

Danmark har højeste ydelser i Europa

De nye satser vil for forsørgere over 30 år betyde en månedlig kontanthjælp på ca. 13.500 kr., mens kontanthjælpsloftet for forsørgere vil være ca. 15.300 kr.

Danmark har den mest attraktive kontanthjælp i Europa. Kontanthjælpsmodtagere med børn modtager i Danmark i gennemsnit 84 pct. af en løn på 23.000 kr. I Sverige vil den tilsvarende dækning være 58 pct. Også når det gælder personer uden børn, har Danmark det mest attraktive kontanthjælpssystem, jf. figur 12.

Figur 12

Tager en enlig forsørger på kontanthjælp et fuldtidsjob til mindsteløn-

nen, vil det give en stigning i det månedlige rådighedsbeløb på 284 kr. Det svarer til 1,50 kr. pr. arbejdstime.

Dobbelt løn giver ikke højere indkomst

For et par på kontanthjælp, som er forsørgere, vil gevinsten være 4 kr. pr. time, hvis den ene tager et job til mindstelønnen. Denne gevinst er omtrent den samme, uanset om det er et job til 25.000 kr. eller 35.000 kr. pr. måned. For denne gruppe er gevinsten således den samme ved at tjene 18.000 kr. pr. måned, som ved at tjene 35.000 kr. pr. måned.

For ikke-forsørgere er gevinsten lidt højere. En enlig kontanthjælpsmodtager, der får arbejde til mindstelønnen, har en gevinst på 13 kr. i timen, hvilket svarer til godt 2.200 kr. om måneden. Igen er gevinsten for par mindre. Får den ene person i et kontanthjælpspar job til mindstelønnen, øger de deres månedlige rådighedsbeløb med knap 900 kr. eller 5,50 kr. i timen.

Kontanthjælpen med tilhørende ydelser er for mange grupper så attraktiv, at det gør det mindre attraktivt at være forsikret mod ledighed, og medfører, at tilskyndelsen til at tage laverelønnede job bliver lille. Det gør sig særligt gældende for par på kontanthjælp, flygtninge/familiesammenførte og enlige forsørgere.

Billigere pr. person at bo sammen to end alene

I dag er kontanthjælpen for par dobbelt så høj som for enlige. Der er tale om en overkompensation, da omkostningerne ved at leve pr. individ er lavere, når man lever sammen, end når man lever alene.

Par bør kun have mulighed for at modtage kontanthjælp på op til 110/90 pct. af mindstelønnen på DA/LO-området for forsørgere henholdsvis ikke-forsørgere. Eventuel lønindkomst bliver fradraget disse beløb efter de gældende regler.

Ingen uddannelse bør ikke give højere ydelser

Det er uhensigtsmæssigt, at de seneste ændringer af kontanthjælpen indebærer, at under 30-årige på kontanthjælp er markant økonomisk bedre stillet, hvis de ikke har gennemført en uddannelse eller ikke bliver vurderet at være i stand til at deltage i uddannelse, end de der har gennemført en uddannelse. Derfor skal aktivitetstillægget afvikles.

At tage et job bør også være en mulighed for under 30-årige

Arbejdslivet bør være en højt prioriteret mulighed for unge på kontanthjælp. Mange unge kontanthjælpsmodtagere har få formelle kompetencer. Mange kan have haft dårlige oplevelser i folkeskolen og i det øvrige uddannelsessystem. For denne gruppe unge vil det ikke nødvendigvis bidrage positivt at forsøge at få dem til at deltage i uddannelse.

Jobcentrene bør derfor kunne visitere unge modtagere af kontanthjælp til at deltage på og stå til rådighed for arbejdsmarkedet og ikke alene uddannelse eller en kommunal indsats. Arbejdslivet er i sig selv med til at øge personernes kompetencer. Samtidig kan arbejdslivet bidrage til at øge motivationen til efterfølgende at deltage i formel uddannelse.

Strammere regler for rådighed

25 pct. af ledige kontanthjælpsmodtagere står ikke reelt til rådighed. Der er brug for både at stramme reglerne om kontanthjælpsmodtagernes rådighed og kommunernes forvaltning af reglerne.

Der bør være færre gyldige grunde til at afslå og opsige et arbejde,

større sanktioner for ledige, der ikke vil arbejde, og kommunerne skal sikre, at administrationen af rådighedsreglerne sker uden fejl og er ensartet på tværs af kommuner.

Ændringer af sygedagpengereglerne

Da sygedagpenge i væsentlig grad føder ind til førtidspensionssystemet, er det væsentligt at få ændret også på dette system. DA har også andre forslag på sygedagpengeområdet, men højeste prioritet de kommende år er:

Forslag	
	1. Højeste sygedagpengesats for ledige bør være 75 pct. af højeste dagpenge.
	2. Jobafklaringsydelsen bør afskaffes og varighedsbegrænsningen af sygedagpenge være et år.
	3. Antallet af muligheder for at forlænge sygedagpenge ud over ét år bør reduceres.

Ledige skal have incitament til at blive rask

I dag kan ledige få sygedagpenge på samme niveau som beskæftigede. Der er risiko for, at sygefravær for personer, der ikke er i et ansættelsesforhold, er første skridt på vej ud af arbejdsmarkedet. For at forhindre dette, skal der være en tilskyndelse til at blive rask så hurtigt som muligt, og dermed stille sig til rådighed for arbejdsmarkedet. Samtidig må sygedagpenge ikke blive en vej til forlængelse af dagpengeperioden ved at komme over på en ordning, hvor der ikke er rådighedskrav. Derfor skal ydelsen ved sygdom være lavere end for raske ledige.

Jo længere tid en person er væk fra arbejdsmarkedet, jo sværere er det at komme tilbage. Det er derfor vigtigt, at få sat en begrænsning på varigheden af sygdomsperioden.

Regulering af de offentlige ydelser

I dag bliver alle offentlige ydelser automatisk reguleret med satspuljen, som følger lønudviklingen i den private sektor. S-SF-RV-regeringen indførte en lavere regulering i perioden 2016-2023, hvor ydelserne samlet i perioden vil blive reguleret med 5,2 pct.-point mindre end lønudviklingen. DA foreslår:

Forslag	
	1. Regeringens initiativ om en lavere regulering af de offentlige ydelser skal videreføres efter 2023.

Forslaget er en fortsættelse af den allerede vedtagne politik. Sverige har også et system med lavere eller ingen regulering og har eksempelvis ikke reguleret dagpengene i 15 år.

Satser i nuværende ordninger vs. DA's forslag

DA-fællesskabet foreslår i "Veje til at øge beskæftigelsen i Danmark" en række ændringer af ydelserne. De nuværende kontra ydelserne i DA's forslag er følgende:

Kr. pr. måned, 2015	Nuværende	DA-forslag
Arbejdsløshedsdagpenge	17.987	17.987
Sygedagpenge, beskæftigede	17.987	17.987
Sygedagpenge, ledige	17.987	13.515
Kontanthjælp, forsørger over 30 år	14.416	13.515
Kontanthjælp, ikke-forsørger over 30 år	10.849	9.041
Kontanthjælpsloft, forsørgere/ikke-forsørgere	-	15.332/10.822
Jobafklaringsydelse	14.416	13.515
Flekslønstilskud, 18,5 timers arbejde pr. uge, 150 kr. pr. time	12.025	6.745
Ledighedsydelse	15.947	13.515
Ressourceforløbsydelse, fra sygedagpenge	17.987	13.515
Førtidspension	17.987	13.515

Udgangspunktet for beregningen af kontanthjælpssatsen er de faste satser for en forsørger over 30 år. Det er forudsat, at ægtefælleindkomst og formue ikke reducerer kontanthjælpen.

De typer af ydelser, som DA foreslår afviklet, er også taget med her for at sikre et sammenligningsgrundlag for de ændrede vilkår.